

Jaarverslag 2017

Stichting Seniorenacademie Brabant

	Inhoudsopgave	1
1.	Terugblik	2
2.	Het onderwijs	3
	2.1 Cursusaanbod	
	2.1.1. Aantallen	
	2.1.2 Variatie	
	2.2 Docenten	
	2.2.1 Aantal en herkomst docenten	
	2.2.2 Docentenbijeenkomst	
	2.3 Leslocaties	
	2.4 Evaluaties	
3.	Bestuur en organisatie	7
	3.1 Missie	
	3.2 Organogram	
	3.2.1 Bestuur	
	3.2.2 Bureau	
	3.2.3 Programmaraad	
	3.2.4 Sed Vitae	
4.	Beknopt financieel overzicht	11
	4.1 Balans per 31 december 2017	
	4.2 Exploitatierekening 2017	
5.	Vooruitblik	12
	Bijlage 1 Cursusaanbod 2013 – 2017	
	Bijlage 2 Cursistenaantallen 2013 - 2017	
	Bijlage 3 Docenten 2017	

1. Terugblik

Het jaar 2017 is kwalitatief en financieel een mooi jaar geweest ondanks de terugloop van het aantal inschrijvingen vooral in het voorjaar. Voor een deel had dit zeker te maken met de hogere cursusprijzen ten gevolge van de 21% btw heffing vanaf september 2016. In de loop van het jaar herstelden de inschrijvingen zich gelukkig weer.

In voorjaar 2017 is voor de 4de keer een Behoefte- en tevredenheids-onderzoek gehouden waaraan 815 cursisten hebben deelgenomen. Dit onderzoek levert weer veel nuttige informatie op waarmee we ons cursusaanbod, dienstverlening en kwaliteit nog verder kunnen verbeteren en afstemmen op de studiebehoefte van onze doelgroep.

Het jaar 2017 werd, zoals inmiddels traditie is geworden, afgesloten met een prachtige themadag over Klassieke kerstmuziek en aansluitend een goed bezochte Kerstborrel. Vijf leden van het koor Be Sharp! vertolkten op fantastische wijze vierstemmig een aantal Kerstliederen. Een mooie afsluiting van een goed jaar.

Dr. Korrie van Helvert
Directeur Stichting Seniorenacademie Brabant

2. Het onderwijs

2.1 Cursusaanbod

2.1.1 Aantallen

In 2017 is er weer een breed cursusaanbod gerealiseerd. Over heel 2016 zijn er 98 cursussen aangeboden, waarvan er 75 zijn doorgegaan (realisatie 77%). Met in totaal 2523 deelnemers betekent dit gemiddeld 34 deelnemers per cursus over het totaal aan cursussen, maar in het voorjaar daalde dit gemiddelde tot 25 deelnemers per cursus. In bijlage 1 is een overzicht gegeven van aangeboden en gegeven cursussen en de bezettingsgraad ervan over 2013 t/m 2017 per semester en in winter, zomer en themadagen. In bijlage 2 is te zien hoe het aantal inschrijvingen in 2017 zich verhoudt tot dat in de afgelopen 5 jaar.

2.1.2 Variatie

In 2017 was het aanbod van kortlopende intensieve winter- en zomercursussen en themadagen iets hoger dan in 2016. Het aantal deelnemers aan deze intensieve cursussen is gelijk gebleven t.o.v. 2015. Inmiddels bedient dit kortlopend cursussegment een bijna gelijkwaardig aandeel cursisten vergeleken met het aantal cursisten in de reguliere cursussen in het voorjaar of het najaar.

Wat betreft de spreiding over de wetenschapsgebieden / thema's in 2017 zien we ten opzichte van 2016 een gelijke trend bij filosofie en multidisciplinair. Het aanbod kunst- en cultuurgeschiedenis lag in 2017 duidelijk lager dan in 2016 en ook taal en letteren liep iets terug. Een sterke toename zien we bij geschiedenis, muziekgeschiedenis en mens en maatschappij. Het aanbod natuurwetenschappen bleef gelijk.

Vakgebied	2015	2016	2017
Kunst- en cultuurgeschiedenis	32	32	23
Filosofie	20	16	17
Mens & Maatschappij	8	8	10
Muziek(geschiedenis)	7	9	12
Natuurwetenschappen	6	9	9
Multidisciplinair	10	7	7
Taal en Letteren	4	3	1
Geschiedenis	12	9	14
Religiewetenschappen	3	3	4
Recht en economie	2	1	1
Totaal	104	97	98

2.2 Docenten

HOVO Brabant staat of valt met de kwaliteit van de docenten. Zij vormen de spil waaromheen de Stichting zijn werkzaamheden uitvoert en missie realiseert. Veel energie is ook in 2016 weer gestoken in het werven en contracteren van goede en nieuwe docenten. Daartoe staan voornamelijk de volgende wegen open die alle worden benut:

- het onderhouden en stabiliseren van de bestaande relaties met actieve docenten die hun verdiensten voor de Stichting met positieve cursusevaluaties hebben getoond;
- het aanschrijven en persoonlijk benaderen van docenten die middels publicaties of lezingen een aansprekende bijdrage zouden kunnen leveren;
- het binnen de betrokken instellingen zoeken naar docenten en onderwerpen die een goede aanvulling zijn op het programma van de Stichting;
- uit de publiciteit naar voren komende specialisten op een actueel gebied benaderen met het verzoek een (beperkte) bijdrage te leveren aan het programma;
- het screenen en eventueel benaderen van docenten die zich in een open sollicitatie aandienen bij de Stichting. De afgelopen jaren zijn er steeds meer docenten die hun cursussen als zelfstandige professionals bij meerdere HOVO's aanbieden.

Welk van deze wegen ook bewandeld wordt, het dient met zorgvuldigheid en een kritische blik te gebeuren. Met nieuwe docenten vindt altijd een persoonlijk kennismakingsgesprek plaats op basis waarvan wordt besloten al dan niet met de betreffende docent verder te gaan. Alle docenten hebben een academische opleiding en vaak een 1ste graad onderwijsbevoegdheid en zijn benoembaar in het regulier hoger onderwijs.

2.2.1 Aantal en herkomst docenten

In 2017 hebben voor de Seniorenacademie in totaal 66 docenten (al dan niet in samenwerking met een andere docent) een of meerdere cursussen ontwikkeld en aangeboden. Van deze docenten waren 13 nieuwe docenten (20%) die voor het eerst een cursus bij HOVO Brabant verzorgden. Van alle docenten in 2017 zijn of waren er 13 verbonden aan een van de dragende instellingen voor hoger onderwijs in Brabant. Voor 20% zijn deze instellingen dus zichtbaar in de docentbezetting van HOVO Brabant. Van deze docenten waren er in 2017 10 gastdocenten aan HOVO Brabant verbonden voor het geven van 1 of 2 gastcolleges in een cursus. In bijlage 3 is een volledig overzicht te vinden van alle docenten en gastdocenten in 2017.

2.3 Evaluaties

In 2017 zijn weer alle cursussen digitaal geëvalueerd en besproken met het bestuur van de vriendenkring Sed Vitae. De resultaten worden uiteraard ook teruggekoppeld aan de betreffende docenten en ter kennis gebracht aan de programmaraad en het bestuur van de stichting. De volgende tabel geeft een overzicht van de gemiddelden over de cursussen per seizoen in 2017:

	17W	17V	17Z	17N
Responsepercentage	71%	59%	61%	59%
Voldeed cursus aan verwachtingen	8,6	8,6	8,6	8,4
Deskundigheid van de docent	9,6	9,6	9,4	9,6
Didactische vaardigheden docent	9	9	9	8,8
Waardering cursusruimte/leslocatie	8,6	7,6	8,4	7,6
Totaalwaardering van de cursus	8,3	8,4	8,4	8,1

Antwoorden op schaal 1 - 10

Met een gemiddeld responsepercentage van 63% wordt er goed gebruik gemaakt van deze mogelijkheid en zijn de uitkomsten redelijk representatief. Deze percentages verschillen per cursus echter soms enorm (van 34 tot 89%) zodat de uitkomsten op cursusniveau niet altijd representatief zijn. Ook in 2017 is de waardering van de deelnemers uitstekend te noemen kregen de cursussen gemiddeld een mooie 8,3.

2.4 Leslocaties

's-Hertogenbosch en Breda (Avans)

In 2017 werden in 's-Hertogenbosch 6 cursussen aangeboden waarvan er 2 voldoende deelnemers trokken en doorgingen. Terwijl in 2016 de belangstelling leek aan te trekken in deze lesplaats, valt de realisatie in 2017 weer tegen.

In Breda werden 5 cursussen bij Avans aangeboden. De 2 cursussen kunstgeschiedenis per jaar in Breda gaan altijd door en vinden plaats in De Nieuwe Veste vanwege de mogelijkheid tot goede verduistering. Na de verbouwing bij Avans in Breda zijn de ervaringen vanaf najaar 2016 beter geworden.

Tilburg (TiU)

In 2017 zijn er in Tilburg 65 cursussen aangeboden. In Tilburg waren de cursisten weer zeer te spreken over de zalen in het TIAS-gebouw. De zitplaatsen en lokalen daar sluiten prima aan op onze doelgroep en worden zeer gewaardeerd. Op enkele cursussen na, met veel lokaalwisselingen, verliep het onderwijs in Tilburg geheel naar wens. Wel zijn er klachten in de meerdaagse cursussen over de harde houten/kunststof stoelen waarop men een hele dag moet zitten. Voor de themadagen en zomer- en wintercursussen is het soms lastig om hele dagen een voor onze doelgroep geschikt lokaal te huren.

Eindhoven (Fontys)

In 2017 zijn er 20 cursussen aangeboden in Eindhoven. Er zijn er uiteindelijk 18 doorgegaan en verzorgd in gebouw S2 van Fontys op de campus van de TU/e. Er blijven aanhoudend forse klachten over de hoge kosten van het parkeren van de auto. Uit de evaluaties blijkt dat 80% van de deelnemers per auto komt en zich hieraan stoort. Ook zijn er regelmatig klachten over de beperkte koffievoorziening.

3. Bestuur en organisatie

3.1 Missie

In al haar handelen, stelt de Stichting Seniorenacademie Brabant (SAB) de volgende missie centraal:

Personen vanaf ongeveer 50 jaar de gelegenheid bieden om (hernieuwd) kennis te maken met het hoger onderwijs door het volgen van cursussen en zich zo te oriënteren op wetenschapsgebieden waar hun interesse naar uitgaat.

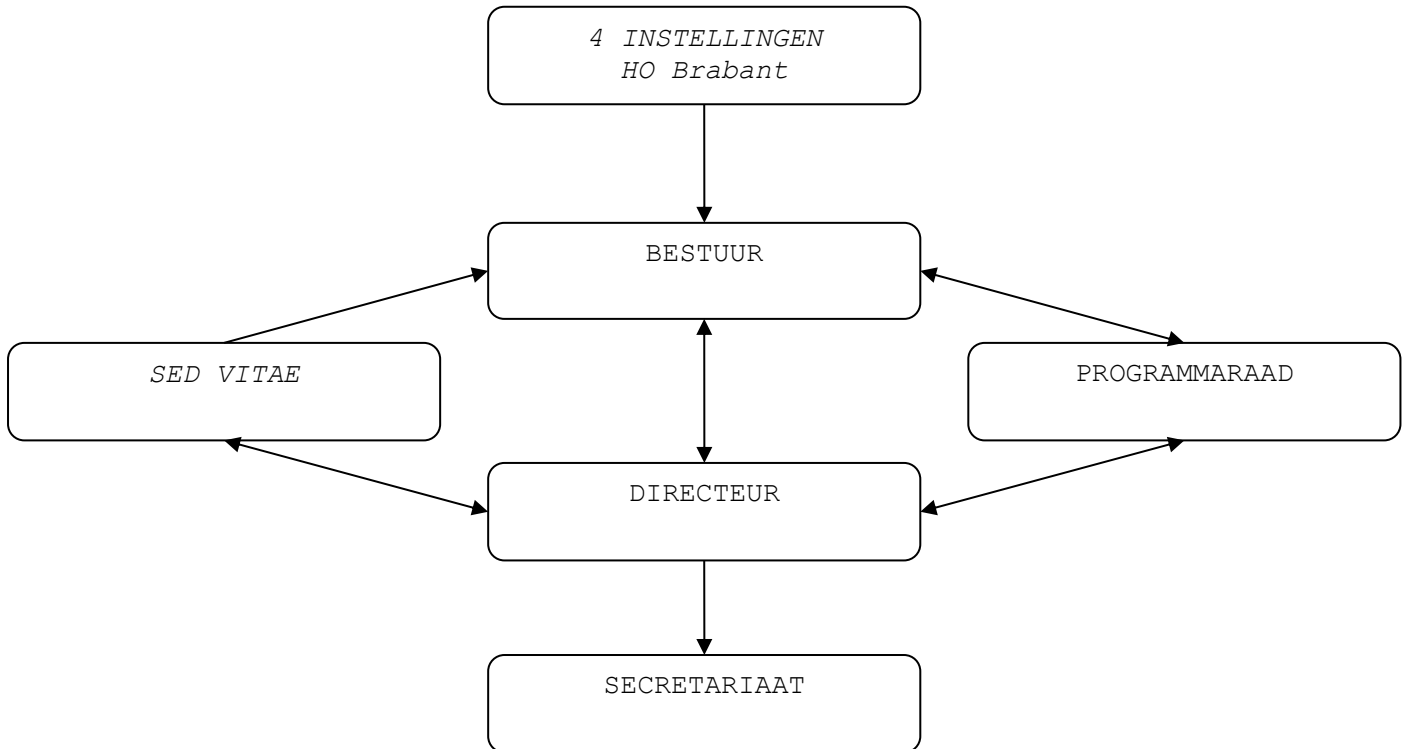
De stichting voert deze educatieve missie uit door het organiseren van Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO) in geheel Noord-Brabant.

Er wordt daartoe een organisatie in stand gehouden die de volgende hoofdtaken ten uitvoer legt:

- het zoeken van ervaren en goede docenten die t.b.v. de Stichting HOVO cursussen geheel zelfstandig ontwikkelen en uitvoeren op het niveau van het Hoger Onderwijs met, wat betreft de aanbidding/didactiek, inachtneming van de specifieke leerstijlen van de doelgroep;
- het systematisch uitvoeren van cursusevaluaties in het kader van de kwaliteitsborging en het terugkoppelen van de uitkomsten daarvan aan de docent;
- het inwinnen van advies betreffende de kwaliteit en variatie van het cursusaanbod bij de programmaraad door het bestuur ingesteld;
- het onderhandelen met de instellingen voor Hoger Onderwijs in Brabant wat betreft de lokalen waarin de cursussen gegeven worden en de ondersteuning die daarvoor noodzakelijk is;
- het uitgeven van een brochure waarin het cursusaanbod wordt gepresenteerd, evenals het verspreiden daarvan door geheel Brabant;
- het zorg dragen voor een zorgvuldige administratieve verwerking van de inschrijvingen en het voeren van een adequate financiële administratie, evenals het afleggen van verantwoording in dezen aan het bestuur van de Stichting.

Deze taken worden uitgevoerd zonder winstoogmerk en met waarborg voor de continuïteit van de dienstverlening. Hierbij spelen de vier grote instellingen voor hoger onderwijs in Brabant: Avans Hogeschool, Fontys Hogescholen, Tilburg University en de Technische Universiteit Eindhoven, een dragende en constituerende rol waardoor HOVO Brabant gezien kan worden als een bijzondere vorm van hoger onderwijs in Brabant en als educatieve valorisatie.

3.2 Organogram

3.2.1 Bestuur

Het bestuur treedt op als bestuurder en werkgever. Het bestuur van de Stichting Seniorenacademie Brabant (SAB) wordt gevormd door bestuurders van de participerende instellingen voor hoger onderwijs en door de voorzitter van de vriendenvereniging Sed Vitae. Op 31 december 2017 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

- **Dr. J. Ravensbergen**, Lid College van Bestuur Avans Hogeschool (Voorzitter);
- **Prof. dr. E.H.I. Aarts**, Rector Magnificus Tilburg University;
- **Prof. dr. ir. F.P.T. Baaijens**¹, Rector Magnificus TU/e;
- **Vacature**² Fontys Hogescholen;
- **Dr. C.P. Rijgersberg**, voorzitter Sed Vitae (Vrienden van HOVO Brabant).

Het bestuur is in 2017 tweemaal bijeen geweest: op 11 mei en 23 november. Naast de reglementaire bestuurstaken zoals goedkeuren van de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening waren punten van aandacht:

¹ Bij afwezigheid vertegenwoordigd door drs. Patrick Groothuis (TU/e)

² Tot invulling vacature vertegenwoordigd door Leny Scheepers

personele zaken, stand van zaken landelijk BTW overleg met belastingdienst, het vaststellen van de cursusprijzen, overleg met de voorzitter van de programmaraad en de voortdurende zorg rondom de college-accommodaties in de verschillende lesplaatsen.

3.2.2 Bureau

Het bureau bestond in 2017 uit:

- Dr. Korrie van Helvert directeur 0,8 fte
- Martine van de Boogert bureaumanager 0,6 fte
- Jacqueline Verroen financiën/bureau 0,4 fte

De directeur legt bij het bestuur verantwoording af aangaande het algeheel (financieel) management middels een jaarverslag en jaarrekening. Zij bereidt besluitvorming voor betreffende personeel, strategisch onderwijskundig en financieel beleid. De directeur geeft leiding aan het bureau en is integraal verantwoordelijk voor de goede gang van zaken in de organisatie en op het secretariaat.

3.2.3 Programmaraad

De programmaraad is een inhoudelijk adviesorgaan, benoemd door het bestuur en bestaat uit ervaren docenten en/of onderwijsmanagers afkomstig uit de universiteiten en hogescholen die de stichting dragen. De taak van de programmaraad is om toe te zien op het niveau van de cursussen en de docenten en de evenwichtige samenstelling van het cursusaanbod. De programmaraad is onderdeel van de kwaliteitsborging van HOVO als specifieke vorm van hoger onderwijs. De leden van de Programmaraad worden benoemd voor een periode van 3 jaar met een mogelijke verlenging van 1 tot 3 jaar. Eind 2017 was de samenstelling van de programmaraad HOVO Brabant als volgt:

- Drs. A.M.J. Merks Avans (voorzitter)
- P.A.L.M. Hollants Avans
- Prof. dr. ir. A.A. van Steenhoven TU/e
- Dr. M. Willemsen TU/e
- Prof. mr. I.J.F.A. van Vijfeijken TiU
- Prof. dr. A.J.J.M. Vingerhoets TiU
- Dr. W. Sanderse Fontys
- Drs. K. Neervoort Fontys

In 2017 is de programmaraad tweemaal bijeen geweest op 16 juni en 9 november.

Tijdens de vergadering van 15 juni is het cursusaanbod zomer en najaar 2017 aan de orde geweest. Op 17 november is het cursusaanbod winter en

voorjaar 2017 besproken en zijn de realisatiecijfers 2013-2017 gepresenteerd. Verder zijn de negatieve BTW effecten op de inschrijvingen aan de orde geweest die in voorjaar 2017 merkbaar waren. Ook is het gebruikte Cursusformulier kritisch bekeken en bijgesteld en uitgebreid met een vraag naar de doelstelling van iedere cursus.

3.2.4 Sed Vitae

Sed Vitae behartigt de belangen van de cursisten en fungeert als aanspreekpunt in zaken de cursisten betreffende. In het kader van de kwaliteitsbewaking neemt (een delegatie van) het bestuur van Sed Vitae kennis van de uitkomsten van de cursusevaluaties (2 x per jaar) en bespreekt deze met de directeur Korrie van Helvert. Daarnaast biedt Sed Vitae incidenteel praktische ondersteuning bij PR-activiteiten.

2017 was voor Sed Vitae een heel speciaal jaar waarin op 24 november het 5de lustrum werd gevierd in 's-Hertogenbosch. Het was een goed bezochte inspirerende dag met lezingen en muziek.

Er is in 2017 tweemaal overleg geweest tussen enkele leden van het bestuur van Sed Vitae en de directeur om lopende zaken en beleidsvoornemens te bespreken namelijk op 16 maart en 27 november. Verder levert de directeur een vaste bijdrage aan "SV Nieuws", het ledenblad van Sed Vitae, zodat de leden van de vriendenkring op de hoogte blijven van ontwikkelingen binnen HOVO Brabant Seniorenacademie.

Op de ALV van Sed Vitae op 31 maart sprak de directeur traditiegetrouw de aanwezige leden toe en gaf hen weer de gelegenheid vragen te stellen over het cursusaanbod en de dienstverlening van HOVO Brabant.

4. Beknopt financieel overzicht

4.1 Balans per 31 december 2017

Het positieve saldo 2017, zie hieronder, wordt aan het eigen vermogen toegevoegd, dat daarmee ultimo 2017 uitkomt op € 606.823,-³

4.2 Exploitatierekening 2017

Opbrengsten	
Cursusgelden	€ 395.359,-
Totaal	€ 395.359,-
Kosten	
Directe cursuskosten	€ 164.092,-
Loonkosten/administratie	€ 140.372,-
Brochure en PR	€ 20.975,-
Overige kosten (huur, kantoor)	€ 30.689,-
Totaal	€ 356.128,-
Resultaat activiteiten	€ 39.231,-
Financieel resultaat uit vermogen	€ - 60,-
Eindresultaat 2017	€ 39.171,-

³ Het vermogen bestaat vrijwel volledig uit bij de oprichting van de Seniorenacademie door de instellingen voor hoger onderwijs ingebrachte middelen en de daaruit voortvloeiende rentebaten. De cursusprijzen worden bepaald op basis van feitelijke kosten en markt, zonder enig winstogmerk.

6. Vooruitblik

In 2018 staan er een aantal belangrijke ontwikkelingen op de rol.

Per 1 juni 2018 treedt Petra van Ruiten MEM aan als nieuwe directeur van HOVO Brabant. Zij was als onderwijsmanager verbonden aan de Economische Hogeschool Tilburg van Fontys.

Eind mei 2018 zal HOVO Brabant bij de rechter in beroep gaan tegen de negatieve beschikking van de belastingdienst op ons gemaakte bezwaar om 21% btw af te moeten dragen over de cursusprijzen. De uitkomst is onzeker maar we staan er niet alleen voor, ook HOVO Amsterdam en HOVO Groningen, Friesland en Drenthe zijn inmiddels in beroep gegaan.

In 2018 start een pilot om te komen tot een meer interactieve digitale leeromgeving, waar cursusdeelnemers en docent maar ook cursusdeelnemers onderling ook buiten de college-uren interessante en voor de cursus relevante informatie met elkaar kunnen delen. Of kunnen discussiëren over in de colleges behandelde onderwerpen.

We hopen dat 2018 weer een leerzaam en succesvol jaar mag worden.

Dr. Korrie van Helvert
Mei 2018

Bijlage 1***Cursusaanbod voorjaar, najaar en avond 2013-2017***

Seizoen	Aantal aangeboden cursussen	Aantal uitgevoerde cursussen	Uitval	Gemiddelde aantal cursisten per cursus	Hoogste / Laagste aantal cursisten
2013V/A	40	29	28%	28	52/11
2013N/A	43	32	26%	29	74 / 11
2014V/A	40	26	35%	27	50/12
2014 N/A	45	34	24%	30	60/10
2015V	38	30	21%	26	98/11
2015N	43	32	26%	30	98/12
2016V	38	27	29%	33	123/12
2016N	36	29	19%	34	108/15
2017V	40	26	35%	25	61/11
2017N	33	28	15%	32	162/12

V: Voorjaar
N: Najaar
T: Themadag
Z: Zomeracademie
W: Winteracademie

Cursusaanbod winter, zomer en themadagen 2013-2017

Seizoen	Aantal aangeboden cursussen	Aantal uitgevoerde cursussen	Uitval	Gemiddelde aantal cursisten per cursus	Hoogste / Laagste aantal cursisten
2013T	4	4	0%	22	24/19
2013W	6	5	17%	45	71 / 27
2013Z	8	7	13%	30	46 / 19
2014T	5	4	20%	25	37/15
2014W	7	7	0%	37	55/20
2014Z	9	9	0%	31	74/19
2015T	7	6	14%	32	47/27
2015W	7	6	14%	45	74/20
2015Z	9	7	22%	41	74/18
2016T	7	6	14%	20	70/28
2016W	7	6	14%	51	70/39
2017Z	11	9	18%	39	74/19
2017W	7	6	14%	43	106/17
2017T	7	7	0%	39	49/20

Bijlage 2 Ontwikkeling cursistenaantallen 2013 - 2017

Cursusjaar	Cursisten voorjaar	Cursisten W+Z+T	Cursisten Najaar	Totaal
2013 ⁴	818	521	916	2255
2014	692	635	938	2265
2015	791	755	977	2523
2016	936	921	976	2833
2017	661	922	940	2523

⁴ Vanaf 2013 worden de winter (W), zomer (Z) en Thema (T) inschrijvingen gecombineerd gepresenteerd.

Bijlage 3 Docenten 2017

Naam docent	Nieuw in 2017	Verbonden (geweest) aan een van de betrokken HO-instellingen
dr. Dick Akerboom		TiU
drs. Arjiris Angelou		
Prof. Wouter van Beek		TiU
drs. Ineke Beeling		
drs. Petra Bolhuis		
drs. Thijs Bongers		
prof. dr. Kees Brunia		TiU
drs. Peter Burgers Mphil/Oxon	x	
drs. Nelleke Canters		Fontys
prof. dr. Anton Coenen	x	
Ko van Dun		
dr. Rob van Gent	x	
prof. Willem van Genugten	x	TiU
dr. Rob van Gerwen		
dr. Frank Goes		
drs. Guido Heerink		
drs. Johan Hendriks		
dr. Frank Hermans		
Jan Hijna		
prof. Jan van Hooff		
drs. Feico Houweling		
drs. Frans Jansen		
dr. Paul Juffermans		
dr. Thieu Kuijs		TiU
Ing. AvB. Paul Kurstjens		
drs. Jenneke Lambert		
drs. Jona Lendering	x	
dr. Ruud Licht		
ir. Wim Lintsen		
prof. Donald Loose		TiU
drs. Theo Meereboer		
dr. Peter van Nunen		
dr. Jan van Oudheusden		
drs. Leo den Oudsten		
drs. Evert-Jan Ouweneel		
dr. Miriam van Reijen		Avans
dr. Esteban Rivas		
Renout Robbertz MA	x	

dr. Ed Roos	x	
dr. John van Schaik		
Marcel van Schoor		
drs. Emile Schra		
drs. Wilbert Schreurs		
dr. Olav Severijnen		Fontys
drs. Joris van Sleeuwen		
dr. Pouwel Slurink		
dr. Nico Staring	x	
drs. Angeline van Doveren-Kersten		
Joop van Velzen Msc		
dr. Ton Vink		
drs. Jana Waarts		
drs. Heinz Wanders		
Shirley Welten		
drs. Cora Westerink		Fontys
dr. Andreas Wismeijer		TiU
drs. Arnold Ziegelaar	x	
Gastdocenten:		
prof. dr. Jan Rood	x	
prof. dr. Ruud Janssens		
dr. Niek Pas		
dr. Joost Augusteijn		
dr. Hanco Jürgens	x	
dr. Jan Jaap de Rooter		TiU
dr. Leo Paul		
dr. Leo van Grunsven		
dr. Laurien Crump-Gabreëls	x	
dr. Jan Hendrik Valgaeren		TiU

HOVO Brabant Seniorenacademie
Universiteit van Tilburg
Postbus 90153
5000 LE Tilburg
013 – 466 8119
info@hovobrabant.nl